

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	10 frt.	o. é.
Félévre	5 " 50 kr.	
Évnyegyedre	3 " "	
Egy órára	1 " "	

Szerkesztői szállás:

helyi tordantosa 122 szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorát 1-ször 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. a minden hirdetés után 30 kr. bérlegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22.)
Hannoverben: Voglertnél (Neuer-Markt 11 szám.)
Pesten: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyitási cikkek:

sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez küldendők.
Előfizetés és hirdetés a kiadó-hivatalnál oltatik.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY“

1870-ki XV-dik évfolyamára.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre	10 frt.	o. ért.
Félévre	5 " 50 kr.	
Évnyegyedre	3 " "	
Egy órára	1 " "	

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutcai könyvkereskedésébe) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

A buni szerencsétlen vízkárosultak részére begyűlt könyvirodalmányokról.

Tisztelt szerkesztőség! A n. buni szerencsétlen vízkárosultak főlegellátására Ő császári és Ap. királyi Felsége méltóztatott magán-pénztárából 2000 forintot legkegyelmesebben adományozni, melyet az illetők között f. hó 17-én kiosztva hódolatteljes köszönettel fogadták a valóban királyi kegyadományt.

Folyó hó 13-tól 21-éig egyesektől begyűlt azon összegekkel együtt, melyeket a t. szerkesztőség hozzám küldött 1336 frt 78 kr, két darab 100 forintos urbéri kötvény és egy darab arany, a melyről a kiállított kimutatást azon felkérésrel küldöm, hogy azt becses lapjában mielőbb közzé tenni sziveskedjék. A fennírt összeg kiosztását ez alkalommal célszerűnek nem találtam, mivel az eddig kiosztott segélyösszegekkel az illetők egyelőre kielégülnek segélyezve. Tetemesebb segélyösszegekre vannak hivatva azok, kik hajlék nélkül maradván, már közelebb építkezésről kell gondoskodniok és így a cél inkább el leendő érve, ha a fennbibi összeg a remélhetőleg még egyesektől bejövő nagyobb segélyösszeggel együttesen osztatik ki.

A „Közlöny“ 68-dik számában az általam küldött közleményben 121 véka gabona említettik begyűltnek, azonban az itteni fogalmazvány szerint ez valósággal 121 és fél véka jövébe, hihetőleg nyomda hiba ezen különbség, úgy szintén a 2-dik, 3-ik és 6-dik tételezám alattiaknál 24, 25, 15¹/₂ helyett 22, 35 és 19 véka említettik bejöttnek, ezekre megjegyzésemet a közlemény és így a számadás hitelességiért mellőzhetetlennek találtam megtenni.

Sz. Udvarhelyt, 1870. június 22.

Daniel Gábor,
kormánybiztos.

Az alkotmányos hadsereg.

Magyarország honvéd-intézményének ismertetése. Irta Bausnern Guido m. kir. honvédtiszt.

A korszerű jogállam alapja a munka tisztessége, ha ennek cultusa benn és a külső vesztély ellen biztosítja leaz, a polgár erények mezejé nyitva áll. De e biztosítást csak úgy érhetjük el, ha a nép minden ügyeit en maga intézi, — ez a szabadság; másfelől, ha védekezéssé teszi magát, hogy mindazokat, kik munkálkodásában gátolják, annak gyűlöletével megfosztani akarnák, ártalmatlanná tehesse, ez a korszerű, népies vérendszer. Mert hát a polgárok azért egyesülnek az államban, azért áldoznak ennek fenntartásáért, hogy a munkafelosztást eszközölve, a nélkülözhetetlen biztonságot megszerezhessek; ha ez áldozatok nem állanak kellő arányban a státus által nyújtott javadalmakkal, maga az állami cél: az anyagi és szellemi jólét sincs elérve.

A régi absolut államok története tanúsítja, hogy csak azon népek valának képesek jólétre jutni, melyek ügyeiket maguk rendezték s maguk határozták azok felett. Ennek megállítására idézte elő a forradalmakat, melyeknek fővíványai, a polgárok egyenjogúsítása s a kormánybatalom megosztása nép és fejedelem közt; ez az alkotmányos monarchia, a többé kevésbé korlátozott alkotmányos szabadság.

A continens alkotmányos országai közt, Belgium után Magyarország a legszabadabb állam. „Ezt hazánk kizárólag a magyar nemzet kitartásának, államférfiai jártasságának köszönheti, mely századokon át küzdött a bécsi kormány ellenemzetesítő törekvései ellen, s végre elhatározta győzelmet aratott, nemcsak ezredébe, 1848-ban korszerűtlen átalakított alkotmányát visszaeszerelvén, hanem a társállamok, Ausztriának is biztosítva az alkotmányos szabadságot.“ A magyar nemzet saját sorsának urává lett, meg van nálunk a munka

tisztosságra jutásának első alapföltétele — a szabadság; mily kiltás lehet Magyarországon a második alapelv, a valódi népies vérendszer valóítására, ezt szándékszik szerző bebizonyítani, kimutatván, hogy a magyar nemzet e nagyhatalmú államügyben is megelőzte a többi monarchicus nemzeteket, s így megérdemli, hogy Európában a valódi népies hadszervezet első harcosának ismertessék el.

„A szabadság hajnala, mely 1848-ban az európai művelt népeket egy majdnem 40 éves dermesztő álomból tevékenységre ébreszté, új életet öntött a magyar nemzetbe is, föllekesítvén őt az újkor nagy és népszabadító eszméiért.“

Az elavult középkori intézmények gyökereit átalakításának szükségét megértve, „a magyar nemesség önként mondott le előjogairól s kevés hetek alatt a magyar rendi alkotmányt népképviseletivé alakította az országgyűlés.“ A koronás király megadta reá a szentesítést s kinevezte a felelős magyar kormányt. A bécsi kormány, mely mindig Magyarország önállóságának megsemmisítésére tört, egyelőre elismerte e változásokat, mert a bécsi fölkelés és az olasz háború lekövetkeztével, de a mig V. Ferdinánd által a dolgok új rendjét szentesítetteti engedé, Magyarország szilávjait, a szerbeket és horvátokat az alkotmánybű magyarok ellen üszítá, Jelasicot bizván meg ez a 19-dik századot megbecstelenítő missióval.

A magyar kormány a bécsi camarilla e hűtelen kétszínűsége által 1/4 évig engedé magát elámtatni, hanem végre fölismerie a veszélyes helyzetet s erőteljes cselekvéshez látott.

„Magyarországnak nem volt ekkor nemzeti hadserege, mert tisztán magyar serezei is nagyobbára az országban kívül voltak elhelyezve; teremteni kelle olyant.

„1848. aug. 15-én bocsátá ki gr. Batthyány Lajos miniszterelnök azon felhívását, melyben Magyarország alkotmánybű népet felszólította, állitson gyorsan és megfelelő számmal önkénteseket, mozgó nemzeti csapatokat, hogy ezekből alakíttathassék meg a nagy honvédsereg. A kiáltvány vég-sorai ezek voltak: „Mi senkit sem akarunk megtámadni; — hanem szabadságunk, függetlenségünk és jogaink védelmére az utolsó emberig készen állunk.“

„A magyar nemzet hazafisága bámulatosan rövid idő alatt a földből varázsolott elő magyar nemzeti hadsereget, mely jeles tábornokok vezetésével, fényes tettekkel, győzelmekkel tanúsította, hogy a régi magyarok hősiessége el még teljesen az ő utódaikban. A fiatal, alig gyakorlott honvédsereg győzedelmeskedett a gyakorlott, harc-zett osztrák sereg fölött, s csak az orosz túlerő, s a saját kebelében történt árulás törhette meg.

„1848. aug. 15-ke az alkotmányos honvédsereg tulajdonképi születésnapja; alkotmányos volt azért, mert valamennyi dícső harczait kizárólag a magyar alkotmány védelmében vívta; a honvédek nem harcoltak az ő törvényes királyuk ellen, hanem azok ellen, kik Magyarországtól e törvényes királyt elvitták. A magyarok ugyanis a velük született szabadságszót daczára mindig royalisták voltak, mivel a magyar alkotmány alapja a királyság; s valamint nem képzelhetni törvényes királyt ez alkotmány sértetlen fennállása nélkül, ép úgy elválaszthatlan az alkotmány a királyságtól. Tehát, midőn a honvédsereg a magyar alkotmányt védelmezte, egyszermind törvényes királyáért harcolt és vérzett el. Az a magyar király, ki Magyarország alkotmányát felfüggeszti, en magát fosztja meg a királyi méltóságtól és nem más, mint bitorló.

„Kétséghelytelen tehát az, hogy a honvédsereg kiválóan alkotmányos — hogy a honvéd nem a szó közönséges értelmében katona, de igazi alkotmányos harcos, fölfegyverzett alkotmányos állampolgár, kinek első és utolsó kötelessége abban áll: megvédenie a hazai alkotmányt minden megtámadás ellen, bár merről is jöjön az.“

A honvéd neve németül „Landwehr.“ Poroszországnak is van Landwehrije, de mekkora a különbség ez és a honvéd közt. Az első porosz honvédség menté meg Németországot *) I-ő Na-

*) Hogy a porosz Landwehr 1813-ban jól verekedett, áll; de hogy ő mentette volna meg Németországot I. Napoleon hatalmától, ez csak Metternichban divó trázis. Ha a „lipcei harczer“ (Metternich) nem vezet a közelebbi út felé, a császár vejét (I. Napoleont); ha a 260,000 osztrák nem compareál Lipcse alá; ha Bernadotte esze hiányzik a szövetségesei táborából; ha nem jártak volna el a svéd koronázók által adott haditörvény szerint a nagy előcsatónál, — ha a

poleon vaskezétől, mire hálából a „szent szövetség“ jármába fogták a német népet is; a porosz Landwehriből pedig lett a porosz hadsereg függeléke, mint ilyen használták 1866-ban is.

Pest, június 26. 1870.

(B.) A képviselőház tegnapi ülésének tulajdonképeni tárgya az államszámcsék előkészítése való kijelölés volt.

Kétséget nem szenved, hogy a számosabb tagokból álló gyűlések által gyakorolt illetén kijelölési jog, sokkal kevesebb valóságos jogot biztosít az ezen jogot gyakorló testület számára, mint képviselni szokták. Ezt bizonyította régebben Erdélyben az országgyűlésnek az ugynevezett cardialis hivatalokra való kijelölési joga, ezt bizonyította a tegnap történt kijelölés is.

Az ellenzék megtudván, hogy a Deák-párt jelöltje első sorban Gajzágó alelnök, minden erejét a Gajzágó megbuktatására fordította, s miután az egyszerű szavazás által nem vélt célt é hitni, azt indítványozta, hogy csak általános többséggel lehessen a jelöltek közé bejutni, minél fogva a választások mindaddig ismétlődjenek az aránylag több szavazatot nyertek között, míg a három jelölt ezen az úton kikerül.

Az ellenzék ezen indítványát a többség szó nélkül elfogadta; mert az indítvány elméleti szempontból correct volt, s mert a dolog természeténél fogva épen azon pártnak előnyösebb, mely több szavazatról rendelkezik.

Az eredmény azonban bebizonyította, hogy az ellenzék taktikája célt tévesztett, mert az első szavazásnál Gajzágó egyedül nyerte meg az általános szótöbbséget, s a más két szavazásnál sem tudta az ellenzék egyetlen jelöltjét is bevenni, holott ezt, ha az általános többség különben bizonyos tekintetben helyes elvéhez nem ragaszkodik, hihetőleg elérte volna.

Gajzágó ellen, mivel, mint elnök, nem kaczérokodott soha az ellenzékkel s teljes szigorral járt el mindenkiel szemben, rendkívül ingerült az ellenzék, következésképp egyedül célja volt, őt kibuktatni. Annymra mentek némelyek a pártoskodásban, hogy az ellenzék azon tagját, mely Gajzágóra adja szavazatát, megtagadták.

Azonban a szavazás szerencsére titkos volt, a Deák-párt nyílt kérdésnek hagyta fenn azt s a ház többsége, az ellenzék pressiója daczára, Gajzágóra szavazott, mint olyanra, ki elnöksége alatt tiszta jelleméről s részrehajlatlanságáról több ízben elegendő bizonyosságot adott.

És így Gajzágó Salamon kinevezetése valószínű.

Ök „nem játszanak!“

Végre kiderült, mit akart Simonyi Ernő úr a köztörvényhatóságok és községek rendezéséről szóló törvényjavaslatra nézve a belügyminiszterhez intézett minapi interpellatioval.

Beszélik, miszerint a baloldali klub június 22-diki értekezletén elhatározott volt a képviselőház legközelebbi ülésében indítványt tenni, hogy a municipalis törvényjavaslat tárgyalása öszig halasztassék el, miután a nyár tartama alatt sokan a képviselők közül nem lehetnek Pesten, s azok is, kik itt maradnak, nem vehetnek részt e meglevő évszakban szünet nélkül az ülésekben.

Ha ezen ajánlat el nem fogadtatnék, hir szerint, egy másik indítványnyal szándékoznának föllépni, hogy t. i. a nevezett törvényjavaslat egyszerűen visszautasíttassék. A balközép nagy része azonban azt akarná, hogy azon esetben, ha e törvényjavaslat a részletes tárgyalás alapjául elfogadtatik, az egész baloldal in corpore hagyja el a képviselőházat, és a részletes vitában semmi részt ne vegyen.

Miként a szárnyaló hir továbbá tudni véli, a szélsőbal kebelében is nagy vitaközlások történtek volna ez ügyre vonatkozólag, miután e párt egy része nem is akarna részt venni egyáltalában a nevezett törvényjavaslat tárgyalásában, a másik rész a balkö-

francia tábornokok Napoleon utasításához tartják magukat, mely szerint nagy csatát csak úgy kelle elfogadniok, hogy az ő megérkezését bevárassák: — akkor más fordulatot vesz a dolog Lipcse alatt is — és pedig daczára a porosz Landwehrnek. A német nemzet lelkesedése sokat tett — de talán még többet a Franciaország ellen vezetett egy millió szurony.

A fordító megjegyzései.

zéppel együtt, a harmadik töredék pedig épen nem akarná odahagyni a képviselőházat.

Látható, hogy az ellenzéknek egy csatános hatásra számított újabb „előadása“ előestéjén állunk, melynek „színhelye“ a képviselőház leendő, melyhez a „műsor“ a pártconferenciákban megíratott, sőt már az „ütény“-t is jelezte Simonyi Ernő úr a fennírt interpellatio által.

A képviselőház június 25-diki ülésében a „nyitány“ is elhangzott már. Ugyanis a középponti bizottságnak a köztörvényhatóságok rendezésére vonatkozó törvényjavaslatról szóló jelentése kerülvén napirendre, miután ezen jelentés felolvasottnak vétetett s a következő hétfőre kinyomatni és szétosztatni határozottatott, az elnök pedig a napirendre tüzést következő csütörtökre (június 30.) ajánlá, megszólalt b. Simonyi Lajos s megtette a híresztelt ellenindítványt, mely-nél fogva azt kívánta, hogy a bizottsági jelentés és törvényjavaslat napirendre tüzése, a már ismert indokokból, hogy t. i. a közvélemény felettök behatólag nyilatkozhassék, a jövő ülésszakra halasztassék.

B. Simonyi indítványát a nagy hőség-gel és mindazon hangzatos phrazisokkal igyekezett indokolni, melyeket a fama már elsorolt. Némi vita után azonban a ház többsége csütörtökre napirendre tüzte ki a középponti bizottság jelentését, mire Tisza Kálmán ellenjavaslatot adott be s azt kinyomatni és a törvényjavaslattal együtt tárgyalatni kérte, a mi el is rendeltetett.

Mint látszik, a „műsorozat“ első számát már lejátszták; elkerül-e a sor a többire is, még nem tudhatni; Tisza Kálmán ellenjavaslata meg nem biztosít arról, hogy nem ered-e kedvök a jó uraknak azon esetben, ha a törvényjavaslat az általános tárgyalás alapjául elfogadtatik — a minthogy alkalmat el fog fogadtatni — egy kis parlamentistrikket in scenirozni, félreállani és azt mondani, mit a duzzogó gyerek szokott, hogy t. i. ök „nem játszanak.“

Kétségtől nagy önmegtartóztatásukba kerülhetett az ellenzék tisztelt férfainak lemondani egy már a napirendre-tüzés kérdésénél elődezhetté hosszúságos vitáról.

Ezt elismerjük, azt sem tagadjuk, mikép elég kellemetlen lehet, kivált oly képviselőnek, a kinek gazdasága van, a pesti országház rekkenő hőségében tölteni az aratás idejét; de hiszen ilyenek tán a jobboldalon még számosabban vannak.

Való igaz az is, hogy kívánatos volna, hogy országgyűlésünk mielőbb leróva a nagymérvű hátralékot, a téli évszakon túl többé ülésezni kénytelen ne legyen; de ha évtizedek mulasztását most egyszerre kell lerónunk, kivonhatjuk-e magunkat a hazafi kötelesség teljesítése alól csak azért, mert meleg van, s néhány képviselő fürdőre mehetnének?

És vajjon abból, hogy némelyek csak azért nincsenek megelégedve a dolgok mostani rendjével, mert a hatalmat nem ök kezelik, következik-e okszerűen: hogy azon kiéheztetési politikának, melyet ott a tulsó oldalon a nemzet ellenében követnek és minden reformot azon időre kívánnának elhalasztani, míg ök ülhetnek be a vörös támlányokba — okvetlen érvényesülnie kell?

A delegatio multkori ülése alkalmával is duzzogtak s visszavonultak a „játék-tól“, s ime a világ-történelem kereké még sem akad meg.

A municipalis törvényjavaslat tárgyalása elől is bizvást megfutamodhatnak, ha úgy tetszik; hanem azért az mégis törvénynyé fog válni s remélhetőleg jótékony lendületet adand elárvult, pangó hatósági és községi életünknek, a mikor aztán a dicsőség nem a távollevőké lesz.

Ha a komoly politika, publicistika, az államférfiai működés csakugyan a pusztá remények élesztésében s az elérhetetlen vágyak minél magasabbra való felcicalásában áll; ha kedve tartja, szabadon ábrándozhat mindenki János pap országáról: hanem egy hazafi feladat mégis létezik, mely elől kivált a magyar politikus ki nem térhet, és ez az: hogy nem szabad utánoznia a cseh declaransokat, s tért nyitni a Mileticszeknek, Hurbánoknak, Macellariuknak. Ha

gyerekes duzzogások közben „játsszani” csakugyan nem akarnak mindenk előtt a parlamentarizmus tekintélyével, a haza és nemzet sorsával ne üzenek könnyelmű játékok!

Pest, június 25. 1870.

(r. l.) A mai ülés legfontosabb teendőjét mindezt az államszámvevőszék elnökségére teendő kijelölés képezte.

Tudják önök, hogy e kérdésben a jobboldal egészen fölmentette tagjait a pártfegyelm szabályai alul; tehát mindenki arra adhatta szabadon szavazatát, a kire akarta.

Épen ezért volt nehéz, sőt csaknem lehetetlen még csak tegnap este is pozitívítással tudni, kinek neve fog az urnából, mint győztes kihuzatni, habár annyi előre volt sejtethető, mikép Gajzágó Salamon és Weninger Vincze lesznek a legerősebb vetélytársak.

Végre ma délután 1/2 2 órakor kibírdettett az eredmény, melynélfogva a 323 szavazat közül 194 Gajzágó Salamonra, 157 Weninger Vincze, 95 Korizmic Lászlóra és 90 Subajra esett.

E szerint ezuttal általános szótöbbséget csak Gajzágó Salamon nyert.

A számok aránya a 194 és 157 szavazat is eléggé bizonyítja, hogy a harc erő volt, s bizonyos eredményt prognosztikálni sem az egyik, sem a másik fél részére nem lehetett.

A többség tehát Gajzágó Salamoné lön, minek nemcsak az országgyűlési, hanem a fővárosi társas körök is örvendnek.

Gajzágó fáradhatlan tevékenysége, a képviselőház alelnöki székében már két országgyűlés alatt tannított szigora, de egyszersmind igazságszeretete is, valamint azon gyors és mindig helyes felfogása, melylyel a legbonyolodottabb viták folyama alatt alakult gordiusi csomót is annyiszor szét tudta bontani, általánosan megkedvelteté.

E közszerepet szebben nem nyilvánulhatott, mint a ma nyert többség által.

Az államszámvevőszék, országos intézményeinknek mindenesetre egyik legfontosabbika, és annak elnökségét hibebe kezeke alig lehetett bízni.

Erdély mindenesetre bízské lehet arra, hogy egyik tántoríthatlan fia ily diadalt aratott, mert ebből az anyának, a kis bérczes hazának is jut egy rész.

A második nevezetes tárgya, a mely a mai ülésen előfordult, a központi bizottmány jelentése volt a törvényhatóságok rendezéséről szóló törvényjavaslat kérdésében.

Előre tudtuk, hogy az ellenzék már ez alkalommal megkezdendi támadását. Nem is csalódtunk.

A csatlánczot Simonyi Lajos képezte, azon indítvánnyal, hogy — mert a törvényjavaslat nagyon fontos — tárgyalása halasztassék a jövő ülészekre.

Neki azonban csakhamar megfelelt — a házszabályok alapján — az elnök, kijelentvén, mikép a miniszterium által benyújtott törvényjavaslatról a tárgyalást megvonni nem lehet.

A többség a házszabályok rendelkezésén kívül

épen azért tűzte ki csütörtökre napirendre e törvényjavaslatot, szavazás útján, mert nagyon fontos.

Hogy a tárgyalás mennyi időt veendő igénybe, most még nem határozhatni meg, de én úgy hiszem, ezen idő rövidebb lesz, semmint gondolkodik, mert június 15 kén — hír szerint — bekövetkezik az országgyűlés elnapolása, és ezért bizonyára egyik párt sem fogja sokáig késleltetni a tanácskozás folyamatát.

A határőrvidéki népség jelen hangulata.

A határőrvidék népségének hangulatáról a külsőben álló polgárosítást illetőleg, érdekes részleteket találunk a „Pest. Lloyd” Zágrábról, június 20 ról kelteztet leveleiben.

Némelyek — ugymond a levél — azt állítják, hogy a határőrvidék műveltség által csak némileg is áthatottj elemei egész rokonszenvedéssel Magyarországhoz vonzódnak; mások ezt határozottan tagadják. Hanem, hogy a dolgot tisztábban láthassuk, a viszonyokat kell kissé szellőztetnünk.

A 60 as évek kezdetén, midőn a délszláv nagyhatalmi vágy kábítá el a határőrvidéki tisztí kiáltásokkal, a tiszturak óhajták a polgárosítást, úgy gondolkozván, hogy abban a jövő birodalomban belőlük telnének ki a szép jövődelmi tisztviselők. Ez a kasztérdek vezette őket, midőn a polgári intézményeket dícsérték. Hanem ekkor maguk a határőrök hidegen fogadták az eszmét, a rendes fegyelemnek egy állami zűrzavarral leendő felcserélésére nem vágytak, ösztönzertül felvén attól, hogy ismét ők húzóak abban a rövidet; a régi mellett akartak tehát maradni, követeik és a zágrábi kiáltottság szép szavaiban nem fedezhetvén fel a kellő garantiákat. Az eredmény nekik adott igazat.

Ma egészen másként van. Maguk a határőrök vágnak a polgárosításra és tiszté azok, a kik ezt ellenzik. Az egyenjogúság eszméje a határőrvidéken is gyökeret vert. A határőrvidék katonáit nem lehet a rendes hadseregbeliekhez hasonlítani. A határőrök lehet nemcsak katona, hanem gazda, iparos, kereskedő, lehet hivatalnok vagy bíró, ha a katonai pályát nem találja képességeivel meggyeztetethetőnek; de ez szűli azon democraticus életnézetet, mely minden korlátozást, gyámkodást utál s így a fegyelemben is tevékenysége akadályait látván, polgárius intézményekre vágyik, nem tűrhetvén azt, hogy minden tetteről beszámoljon és idegen beavatkozást és befolyást tűrjön minden lépten, nyomon.

De ha ezenkívül katonailag szervezett szülőföldjét, a szomszédos polgári kormányzat alatt álló rokon országtartományokkal hasonlítja össze s belátja, hogy egy szabadelvű és igazságos kormány alatt az anyagi jólét gyarapodása, a forgalmi utak szaporítása, hasznos jövedelmi források megnyitása által állapota javulását várhatja, akkor katonai előjáróinak sem barátságos reábaszélése, sem fenyegető tekintete nem fogja vele elhitetni, hogy jelenlegi állapota a nap alatt a lehető legjobb, s ekkor nem kerül sokba a határőröket meggyőzni arról, hogy a polgári kormányzatból nemcsak hogy nincs mit tartaniok, sőt épen attól remélhetnek mindent.

repét; segédre azonban mégis volt szüksége s ő felhasználta a heves vitakodás egy pillanatát, egy pillantással az erkélyre intette Attiliót és kérte, hogy maradjon nála ez éjszakára.

Uraio, Muzio és Gasparo végre bucsut vettek, Attilio pedig ott maradt, magántúgy elintézését hozva fel trügyül.

A hajnal első hasadáskor a Victoria fogadó nyolczadik számú termének ajtaján egy vörös ingbe öltözött ifjú kopogott s egy Morosini által aláírt levelet adott át T — herczegnek, mely következőleg hangzott: —

„En elfogadom kibírást és fogadója ajtajánál gondolamban várok önre. Fegyver van ugyan nálam, de mégsem ártana, ha ön is elhozná saját fegyvereit, hatta az enyémek használhatlanok lesznek. A párbaj feltételeit a segédek fogják elintézni. Morosini.”

A herczeg felkelt és magához intette Attiliót, kit mintán bemutatott Morosini segédjének, a feltételek néhány pillanat múlva rendbe voltak hozva. Fegyvertől a pisztoly választott, melylyel husz lépésnyi távolból egymás felé meue az ellenfelek, tetszésük szerinti időben lönek egymásra. A párbaj színhelyét a Murazzi melletti térség választott, hova a társaság azonnal el is indulhatott.

És valóban, ha az embernek balni vagy gyilkolnia kell, legjobban, ha minél előbb átesik rajta, mivel még a legbátrabb szív sem szeret bármelyik eshetőségénél késni és óhajítja megrövidíteni a várakozás idejét.

Mit szóljak a párbajokról? Én mindenkor rut dolognak tartottam, hogy az emberek ne tudjanak meggyezni, a nélkül, hogy megölnek egymást. Amde másfelől nem rajtuk áll, rajtuk, kik még mindig a föld hatalmasainak nyomása alatt szenvedünk, kik még mindig Európa megvetett emberei közé tartozunk, hogy akár az egyéni, akár az általános békét hirdessük, hogy a magánérintések meghosszabbítása mellett szónokoljunk, midőn

A tiszturak e nézeteknek nem barátai, s minthogy azok ellen a fegyelemmel egymagára nem boldogulnak, a bécsi reactionarius rugókat és a lapokat is igénybe veszik. Nagy a különbség az egykori és a mostani hangulat közt. Akkor a tiszték önző érdekből óhajták a polgárosítást, most ellene harcolnak: míg ma a határőrök óhajtják a feloszlatást, mit sem törőve azzal, mi történik tiszteikkel, csak-hogy családjaik nyerjenek ez által.

Lassanként a legmakacsabb határőr is belátja, hogy a magyarok sem az ő, sem más belügyeibe nem avatkozhatnak, s idővel azt is megértendik, hogy az egyéni és községi szabadság a humanitás legfőbb vívmánya. A polgárosítás eszméje úgy sem új köztük; sokszor volt az már szellőztetve és soha sem hallottuk még, hogy a határőrvidék egyetemlegesen ellene szólalt volna.

Minden változtatás lehangol, kivált ha a régi megszokott befolyás és ellenséges sajtó segítik azt előidézni. De ha valamely állapot tarthatatlanná vált, a visszahatásnak is be kell következnie, kivált midőn az emberekkel valahol gépeket csinálnak: így minden izgatás s az Andrassy meg Rajch ellen irányzott dühöngés is azon napon érend végett, melyen a határőrvidék jelen állapotát maga valóságában felismeri. A „Zatonica” és a tisztek daczára már is kételkednek, és őszes hasonlításokat tesznek a határőrvidéken; az elöttől félhetnek az „aranygallérok”, az utolsó től Magyarország- és Horvátországnak nincs mit tartania.

Magyar országgyűlés.

A képviselőház ülése június 25 én.

Elnök: Somssich Pál.

Jegyzők: Mihályi Péter, Jámor Pál.

A kormány részéről jelen vannak: gr. Andrassy Gyula miniszterelnök, Bedekovich br., Gorove, Rajner, Szlavy, Kerkapoly és Horvát miniszterek.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után —

Elnök: előterjeszti a beérkezett kérvényeket.

Horváth Péter a közmunka és közlekedési minisztert interpellálja a felől:

Hajlandó-e miniszter ur a Csakornytól Varsadon át Zapreticig vezetendő s kamatbiztosítás mellett kiépítendő mozdony vasutvonlra nézve még a jelen év folyamában törvényjavaslatot a ház elé terjesztetni?

Gorove István közlekedési miniszter: azt feleli az összes kormány nevében, hogy a kormány e vasutvonlat kiépítendőnek találja, erre nézve a megindított tanulmányozást minden irányban haladéktalanul folytatandja és így elkészülve a legközelebbi ülészekben nem mulasztandja el a törvényhozást a további intézkedésekre felkérni. (Eljenzés!)

Horváth Péter: Megnyugszik az adott válaszbán. A ház pedig tudomásul veszi.

Kraljevic Miroslav: A közmunka és közlekedési minisztertől azt kéri, szándékozik-e a kormány a horvát-slavon nemzet azon hő kívánságának, és az ottani lakosság szükségének eleget tenni, s fogja-e a merzdorff párházi szárnyvonlat a jövőben építendő vasutak combinációjába fel-

annyszor sirtettünk meg nyilvánosan. Mi, kiknek jogai, öntudata, becsülete nemzetünk legalaválabb osztálya által porba tapodtatik, — mi, kik hogy életet, tekintetbe vételt és védelmet nyerhesünk, magunkat lealacsonyítani vagyunk kénytelenek, nekünk nem szabad magunkat az övédelemről teljesen megfosztanunk!

Félre a párbajjal akkor, ha lesz alkotmányunk, jól szervezett kormányunk — ha úgy benn mint kifelé élvezni fogjuk jogainkat; de a jelen, becsület és jogra nézve oly veszélyes időben mi nem hirdethetjük mindig a békét.

A gondolák, melyekben az ellenfelek ültek, Murazzi felé tartottak, mialatt az evezők egy ideig ama roppant védál mentében eveztek, mely még a velencei köztársaság épített gátul az adriai tenger dűhének, és végre az elhagyott parton szállították ki embereiket, mely egészen száraz, ha az északi szél vagy a szirocco tül.

Az ellenfelek a fővénny léptek és alkalmas helyet választottak, melyen mintán a husz lépés kimértet, a segédek a vívók kezébe adták a pisztolyokat, kik a fővénny kijelölt helyeikre álltak. Ugy volt elintéztve, hogy Attilio harmaszor tapsol kezevel s a harmadik jeladásra a küzdők egymás felé mennek és tüzelnek. Két jel már adva volt; Attilio kezei njra emelkedtek a harmadik tapásra, midőn azon helyről, hol a gondolák vártak, e kiáltás hallatszott: „Megálljatok!”

A négy férfi azon irány felé fordult s egy tiszteletreméltó, ősbajn embert, a gondolások egyike látta maga felé jöni.

„Megálljatok!” ismétlé a vén ember; és ezzel előre jött és meg sem állapodott, míg a két ellenfél között nem ért. Ekkor pedig kissé akadozó, de mégis elég férfias hangon, oly erővel, melyet kora és állása mellett aligha várt volna valaki tőle, így szólt:

„Megálljatok, egy anyának gyermekei! A cselekmény, melyet most végre akartok hajtani, egyiket közölletek honfitársa vérével fogja szeny-

venni, és mikor fog erre nézv. törv. javaslatot a ház elé terjesztetni?

Gorove István közlekedési miniszter: Ezen szárnyvonlat fontosságát a kormány teljesen méltányolta, azt bővebben tanulmányoztatni fogja, különösen pedig arra terjeszti ki figyelmét, hogy ezen rövid, a mint állítatik, 3 1/2 mfldnyi vonal az országnak lehető legkevesebb terheltségével legyen kiépíthető.

Ez irányban tehát a t. képvis. urat a kormány támogatásáról biztosíthatom, sőt kijelenthetem, hogy ezen kívánság is a létesíthetők közé sorozható. (Eljenzés.)

Kraljevic Miroslav: A nyilatkozattal meg van elégedve. A ház tudomásul veszi a miniszter választát.

Madarász József két interpellatioja után, melyekre illő feleletet kapott, a főrendiház jegyzője átnyújtja a főrendiház által is elfogadott következő törvényjavaslatokat: A posta- és távirdeházról, a lánczvid megváltásáról, s a magyar éjszak-nyugoti vasutról.

Szentcsitis alá fognak terjesztetni.

Sz. éll Kálmán előadó olvassa a pénzügyi bizottság jelentését a közbiztonság helyreállítására ujából szükségelt póthitel iránt.

Kinyomatni rendeltetik.

Perczel Béla bemutatja a központi bizottság jelentését a közirányhatóságokról szóló törvényjavaslat tárgyaiban.

A hat ivre terjedő jelentés kinyomatni rendeltetik.

Elnök azt véli, hogy csütörtökre napirendre lehetne tűzni. (Elfogadjuk! Csütörtökre! jobbról.) Tehát csütörtökre fog tárgyalás alá vétetni.

A központi bizottság jelentése a közirányhatóságok rendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyaiban.

A központi bizottság azon meggyőződésben van, hogy a közirányhatóságoknak csak oly szervezése számíthat életrevalóságra, mely míg egy részről a felelős kormányzatot lehetővé teszi, más részről a helyhatósági önkormányzat fenntartása mellett a jó közigazgatást biztosítja; ennél fogva a közirányhatóságoknak rendezéséről szóló és a belügyminiszter által a képviselőház elé terjesztett javaslat felett adandó véleményének megállapításánál mindenképpen az említett szempontok vezérelték a központi bizottságot, és pedig annyival inkább, mert az hitte, hogy az országos kormányzatnak egy alkotmányos állammal sem nélkülözhető ellenőrzése hazánkban törvény által úgy mint gyakorlatilag elég biztosan van a törvényhozáshoz képest, s hogy ezen ellenőrzést csak az állam érdekeit képviselő törvényhozás gyakorolhatja sikeresen.

Arról is meg van győződve a bizottság, hogy a közigazgatásnak csak időnkint egybejövő gyűlések általi kezelése mellett a felelősség elvét, a mi pedig sarkkövét teszi az önkormányzatnak, s a mi alól az, a ki közdolgozba befoly, semmi körülmenyek között sem menthető fel, tökéletesen alkalmazni nem lehet; de hiányzik még az is, a mi nélkül különösen a jelenkor el nem lehet: a közügyeknek gyors elintézése.

Továbbá azt tartja a bizottság, hogy oly tör-

nyezni — oly vérell, melynek e szerencsétlen ország javáért kell folyaia, ez országért, melynek még annyit kell tennie, mielőtt elérheti a függetlenséget, mely után oly sok század óta törcszik. A legyőzött ki fog mulni, a nélkül hogy a szeretet és áldás egyetlen szavát hallotta volna azoktól, kik kedvesek előtte; a győző életben fog maradni, hogy a lélekmaradosas tövisét hordja szívében. Ti, kikben barnult és nemes arezotoknál fogva e szerencsétlen ország gyermekeire ismeretek, mondjátok, nincs-e Olaszországnak elég ellensége? nincs-e szüksége minden fiára, hogy széttörhesse a százados biúncseket? Közös anyátok nevében im kérve kérlek benneteket, hagyjatok fel e testvérgyilkoló viadallal! Miért akarnátok szolgálatot tenni Olaszban ellenségeinek az által, hogy meggyilkoljátok barátait? Mint ellenségeket jöttetek ide, torjatek vissza mint barátok és testvérek!”

Az adriai tenger hullámai nagyobb hatással törték meg a Murazzi szegélyző partokon, mint a melyet a vén ember, hazafias és emberbaráti beszéde a két haragvó honfitárs megnyakasodott akaratára gyakorolt; s a herczeg a búszkó bonyos aristokratikus ösztönével kiáltott a hivataltan tanácsadóra: „Távozzal!”

A segédek njra kezdtek, ugyanannyi jeladással mint először, s a harmadik tapásra a két ellenfél egymásfelé közeledett, jobb kézben tartott pisztolylyal, elfordulatlanul egymásra szegzett szemekkel s a gyilkolás meggondolt szándokával.

A tizenkettedik lépés táján a herczeg tüzelt; golyója Morosini nyakát karcolta meg, a vér folyt ugyan, de a seb csak könnyű volt.

Calatafi katonája, ki jobban meg tudta tartani hidegvérét, közelebb jött. A nyolczadik lépés táján tüzet adott és Irúe fivére a földre omlott — a golyó szívében ment keresztül.

És ki outotta ezen korszak vért? Fájdalom, egy alsz kéz, mely szülőföldre megváltásának volt szentelve. És hányszor történt ez így!

TÁRCZA.

Mutatvány

Garibaldí tábornok „A szerzetes uralma, vagy Róma a 19-dik században” című történeti korrajzából.

II.

(Ötvenhetedik fejezet.)

A párbaj.

Az olasz vadász nem ildözi a fűrtet a sürtőbe, hanem mintán a kis tavak vizeit egy kivételével mind befedte, ezen egy mellé rejtőzik puszkával, halóval vagy madárennyvel és itt várja, míg az ártatlan teremtes meuhelyet és üdítő italt keresni jön. A szántóvető a tikkasztó órákban fekszik lesre az itató mellé, hogy njra igába fogja a lázadó ökröket, melyek elfutottak a munka elől. A tengeri rabló, kit hasztalan keresnénk a sik Oceanon, rendszeren rejtekhelye nyilvánál kerül lépére, hová épen zsákmányát viszi.

Igy gondolkodtak fiatal római barátaink T — herczegre nézve, kit hasztalan kerestek minden zugban és szögletben. Mintán Cencionak kérészkolt segítségével felfedezték és haza küldték a — orgyilkosait, a Victoria szálloda mellett lesre álltak, T — herczeg megérkezésére várakozva.

Végre tizenkét óra körül a herczeg csakugyan haza érkezett és barátaitól szobájába kísértetett, kik őt az ellene tervezett gyilkossági szándékáról, valamint más körülményekről is tudósították.

A herczeg elég óvatos volt közellevő párbaj barátait nem tudatni, főleg Orazioval nem, kinek jól ismerte heves természetét, s ki sommi esetre sem engedte volna át másnak a segéd-ze-

vényhatóságok mellett, melyek korlátlanul megtagadhatók az államkormány rendelethez fogantatását, lehetetlenné tétetnek az országos kormányzat felelősségének s ezzel a parlamentarizmusnak keresztülvitele. Meg van győződve a bizottság arról is, hogy közzétételük minden fogyatkozásán mindaddig segítve nem lesz, míg a személyes felelősség és folytonosság a közdolgok kezelésének minden ágába tökéletesen és következetesen be nem hozatik és míg testületekre több bizatik, mint a szigorú ellenőrzés joga. E nézetek és a ministeri elterjesztésben bővebben kifejtett indokok által vezéreltetve a bizottság, azt véli, hogy a törvényjavaslat szerencsésen megközelítette azon közeputat, mely a merev központosítás és a mindent magára hagyás között fekszik, és hogy sikerült a nobél kérdést akként megoldani, hogy az állam érdekeinek veszélyeztetése nélkül a törvényhatóságok számára elég tér maradjon arra, hogy azt készségesen betöltsék, helyi érdekeiket megőrhassák, a közérdekekre vonatkozó nézeteiket pedig érvényesíthessék. Különösen a törvényhatóságok teljesen föl lesznek jogosítva a közügyekre vonatkozó nézeteiket az országgyűléssel kérvény, a kormánytól fölirat, a testvér-hatóságokkal pedig körlevél által közölni; arra, hogy a közigazgatást becsületes és alkalmas egyének kezei közé tegyék le, hogy cselekvési szabályrendeletekkel biztosítsák belügyeiket és hogy a közügyek — az ezekben folytatott tanácskozások által — jövőre is hasznos képezzék legyenek az ifjabb kornak.

A központi bizottság mindezeknél fogva úgy az irányt, mely a törvényjavaslaton keresztülvonul, valamint az elveket, melyekre az fektetve van, helyeselve, a törvényjavaslatot a t. háznak elfogadás végett ajánlja.

Némi vita után az elnök: Szavazás alá bocsátván az indítványt, a ház többsége csütörtökre tűzi ki tárgyalásra a törvényhatóságok rendezése iránti törvényjavaslatot.

Tiszta Kálmán: Kimondva lévén a határozat, ellenindítványt ad be, melyet szintén kinyomtatni kér, hogy az a törvényjavaslatlal együtt legyen tárgyalható.

Elnök: Ki fog nyomtatni.

Megtörténik a szavazás az állami számvény-szék elnökségére. Beadott 323 szavazati jegy. Ezek közül Gajzágó Salamon nyert 194 szavazatot. (Éljenezés jobbfelől.) Weninger Vincze nyert 157, (Éljenezés balfelől.) Korizmos 95, Suhaj 90, Várady Gábor 31, Érkövy Adolf 31, Csengery Antal 26, Pejacsevics László gr. 26, Zuvics József 24, stb.

Elnök: E szerint a határozat értelmében abszolút többséget csak Gajzágó Salamon nyert 194 szóval. A határozat értelmében tehát új szavazásnak kell történni Weninger Vincze és Korizmos László között. Megtörténik és 233 beadott szavazat közül 124 szavazatot kapott Korizmos László (Éljenezés jobb felől), 110 szavazatot Weninger Vincze.

A szavazás a harmadik jelölre Weninger és Suhaj közt történni, a beadott 165 szavazat közül 126 ot nyert Suhaj (Éljenezés), 39-et Weninger Vincze.

T. ház! Hétfőn mindenesetre reggel 10 órakor ülést kell tartanunk, már csak azért is, hogy a jegyzőkönyvet hitelesítvén, a felterjesztéseket megtehessük. Reményem, a központi bizottság is elkészül némely tárgyakkal.

Ülés vége 1/2 3 órakor.

Felszólítás

a „Székely oklevéltár” ügyében.

A magyar történelmi társulat kolozsvári bizottsága egyik legfontosabb feladatául tűzte maga elé, hogy hazai történetirodalmunk fejlesztésére tehetősége szerint közreműködje. E célból még mult 1869 dik évi nov. 23 ki ülésében elhatározta, hogy „Székely oklevéltár” cím alatt kiadja a székely nemzet és székelyföld multját, jogtörténetét, közigazgatását, törvénykezését, hadi szerkezetét, előkelő családait és kitűnő férfiai életét érdeklő és felvilágosító oklevelet, melyek nagy részben eddig ismeretlenek, de ha egy részben ki vannak is adva, oly szétszórtan s oly számos s ma már nehezen kapható könyvekben és folyóiratokban jelentek meg, hogy együtt csak nagyobb szerű könyvtárakban és csak a leggondosabb könygyűjteményeknél találhatók. A bizottság meg van győződve arról, hogy ezen oklevélgyűjtemény a Fejér György, a magy. tud. Akadémia és a dunántúli történetbuvárok által kiadott hazai Codex Diplomaticusok mellett éppen nem fölösleges, sőt azoknak mintegy kiegészítő részét fogja képezni, s ha terjedelmre nézve azok mögött nem fog maradni.

Az I. kötet, melynek szerkesztésével a bizottság jegyzője Szabó Károly van megbízva, s mely számosan nyomtatott 24—25 iven a legrégebb székely okleveleket fogja adni, a kolozsvári gazdag gyűjteményekből és levéltárakból már is csaknem egészen saját alá van készítve, s a jövő évi január havában meg fog jelenni.

Öhajván azonban bizottságunk ezen I. kötetben is, különösen a régebbi korra vonatkozó a eddig kiadatlan székely oklevelek közül minél több érdekeset közölni, bizodalommal kéri az erdélyi s

különösen a székelyföldi levéltárak és gyűjtemények birtokosait, legyenek szivesek becsesebb okleveleiket kiadás végett bizottságunkkal közölni, s Szabó Károly muzeumi könyvtárakhoz cizmezve, szeptember elsőjéig beküldeni; teljesen meg lehetvén az iránt nyugodva, hogy bizottságunk a beküldött okleveleket, a lemásolás után azonnal, legfeljebb f. évi october közepéig, szives köszönete mellett a legpontosabban vissza fogja szolgáltatni.

E szellemi támogatás mellett, — melyre tudományosságunk érdekében biztosan számítnak — bátrak vagyunk egyszersmind azon hazafiak, kik a közczélok előmozdítására anyagi segélyvel is járulni hajlandók, hazafini bizodalommal felkérni, méltóztatassanak e czélra szánt önkényes adományaikat, f. évi szept. 1-éig bizottságunk elnökéhez, gróf Lázár Miklóshoz beküldeni, biztosítván az illetőket, hogy bizottságunk adományaikról a kolozsvári hírlapok útján időnként nyilvános kimutatást, s az e czélra már is gyűlt és gyűlendő összegekről a munka megjelentével végzámadást fog közzé tenni.

Kolozsvárt, június 25 kén, 1870.

Gr. Lázár Miklós, Szabó Károly,
bizottsági elnök, bizotts. jegyző.

Kimutatás

a „Székely oklevéltár” kiadására a magyar történelmitársulat kolozsvári bizottságához befizetett hazafiai adományokról.

1. Gr. Miklós Imre 3 nmlga 100 frt. — 2. Id. Simon Elek 50 frt. — 3. Kebelei Fekete Sámuel 50 frt. — 4. Weiss Bernát 50 frt. — 5. Galgóczi Károly 20 frt. — 6. Jakab Elek 10 frt. — 7. Gr. Lázár Miklós 100 frt. — 8. Gr. Eszterházy János 25 frt. — 9. Kebelei Fekete Sámuel (ismét) 50 frt. — 10. Torma Károly 50 frt. — Összesen 505 forint o. ért.

Kolozsvárt, június 25. 1870.

Gr. Lázár Miklós, Szabó Károly,
bizottsági elnök, bizotts. jegyző.

Kimutatása

azon összegeknek, melyek a n. buni vízkárosultak részére f. hó 13 tól 21 ig terjedő időközön alólírt-hoz begyűlték:

1. Tordamegye főispánjától Maros-Bogát járási szolgabíró Deák Sándor által gyűjtött segélypénz: 13 forint.
2. Szász Régen város tanácsától, a város területén gyűlt: 62 frt 80 kr.
3. Fogaras város polgármesterétől, mint a városban gyűjtött könyradomány: 6 frt 83 kr.
4. A „Kolozsvári Közlöny” szerkesztőségétől: 27 frt 72 kr és egy darab arany.
5. Gróf Bethlen Leopoldine ifj. gróf Bethlen Gábornéától: 50 frt.
6. Gilyén Lajos törvénzéki elnök útján: Gilyén Lajos 2 frt, Ágotha Miklós 1 frt, Szaboszlav Károly 1 frt, Mihály Lajos 50 kr, Kelemen György 50 kr, Pertia Demeter 1 frt, Nagy Elek 50 kr, Popper Adolf 50 kr, Hincz Károly 50 kr, Kőnczei Károly 2 frt, Prosteán Miklós 50 kr, Hoffmann József 50 kr, Apáthy Gyula 50 kr, Olin Candit 50 kr, Farkas Miklós 50 kr, Opris János 50 kr, Szaboszlav József 50 kr, Sebesy István 1 frt, Zlamál Gusztáv honv. főhadn. 1 frt, Miske József 50 kr. Összesen: 15 frt 50 kr.
7. Ládai István f. fehérmegyei alispán útján: gr. Bethlen Gábor 6 frt, Ládai István 2 frt, Apáthy Péter 1 frt, Tompa László 50 kr, Baka Ferencz 50 kr, Talaba Pál 50 kr, Mihály Dezső 50 kr, Veres Lajos 1 frt, Józsa László 40 kr, Kónya Domokos 40 kr, Juhász János 30 kr, Balkesch Péter 50 kr, Fabritius Károly 50 kr. Összesen: 14 frt 10 kr.
8. Segesvár város tanácsa, Küküllőmegye tisztsége útján: 21 frt.
9. Tordamegye főispánja útján: Paget János úr 5 frt, Gyéres város több lakói: 3 frt 50 kr. Összesen: 8 frt 50 kr.
10. A „Kolozsvári Közlöny” szerkesztőségétől: 25 frt és két darab 100 frtos urbéri kötelezvény, egyenként 12—12 darab kamatszelvevény.
11. „Sz. H.” szerkesztője útján: Veres Menyhértől: 2 frt.
12. Krasznamegye főispánja gr. Báuffy Béla útján: 605 frt 60 kr. (Az adakozók névsorát már közöltük a „K. Közlöny” június 18 ki 71 dik számában.)
13. A „Kolozsvári Közl.” szerkesztőségétől: 105 forint.
14. Szász Sebes város tanács elnöke a városban gyűlt adományt: 25 frt 75 kr.
15. Czikmántor községe gyűjteménye 1 forint 50 kr.
16. M.-Vásárhelyi kereskedő Erdélyi Lajos: 10 forint.
17. Alsó Fehérmegye alispánja Dnea Basil úr útján: Alvincz mezőváros adománya: 30 frt 55 kr.
18. Tordamegye főispánja útján: görögnyí járási szolgabíró Longin József gyűjteménye Sz. Imre községétől 25 frt 60 kr. Adorján kősz. 1 frt 20 kr. Alsó Oroszi 2 frt. Kakucs 1 frt 60 kr. Görögnyí Hodál 5 frt 20 kr. Sz. Mihály 1 frt. M. Bálkény 3 frt 30 kr. Összesen: 39 frt 90 kr.
19. Farczádi járás területén gyűlt adomány a dultól útján: 46 frt 22 kr.

20. Parajdi járásból gyűlt adomány a dultól útján: 14 frt 72 kr.

21. Küküllőmegye ig. főbírája Földváry Ferencz úr útján: Gálfalvi járásból begyűlt: 108 frt 9 kr. A főbíró aláírási ívén: Földvári Ferencz 20 frt. Özv. gr. Bethlen Ferencz Küküllővárról 50 frt. Pinciu János 10 frt. András István 2 frt. Boér Kálmán 2 frt. Gyárfás Ferencz 2 frt. Kispál Albert 2 frt. Kispál Sándor 2 frt. Utezs Sámuel 2 frt. Réz Mihály 2 frt. Farnos Elek 2 frt. Szurdu Sándor 1 frt. Szentmiklós Miklós 1 frt. Capucian József 1 frt. Mákvé György 1 frt. Simon Albert 1 frt. Szentpéteri István 1 frt. Gyárfás Miklós 1 frt. Összesen: 108 frt. Késszépénz összesen: 1336 frt 78 kr és két darab 100 frtos urbéri kötelezvény s egy darab arany.

Továbbá gabonában gyűlt be: 1. Oláh-Hidegkútról 7 véka törökbuza. 2. Czikmántorról 10 véka törökbuza és paszuj 4 1/2 véka. Összesen: 21 1/2 véka.

Daniel Gábor,
kormánybiztos.

Sz. 6802. u. k. 1870.

Hirdetmény.

A főmélóságu m. k. belügyministeriumnak folyó június hó 9 ről 9889 sz. alatt kelt rendelete folytán ezennel közhírre tétetik: miszerint az 1868 ik évi augusztus 12 én kelt bel és igazság ügyministeri szabályrendelet 14-ik §-ában a székelyföldi urbériségekről járó országos kárpótlás bejelentésére folyó évi január 1-ig engedélyezve volt határidő, melynek eltelte után is többen jelentették be ilyenféle igényeiket, méltányosság tekintetéből a székely hatóságok területén lévő községekre vonatkozólag jövő 1871-ik évi január 1-éig napjág, mint véghatáridőig, azon további kedvezményvel hosszabbított meg, hogy ha valamely bejelentő fél vesztelt, vagy megváltozott állománya urbéri természetének kétséges volta miatt, a kir. alapigazgatóság által elj. s az urbéri természetnek törvényszéki uton való megállapítása végett az illető törvényszékhez utasították, ily esetekben az alapigazgatósági elutasító végzés kézbesítése napjától számítandó 3 havi határidő alatt, az illetékes urbéri bíróság előtt a kereset is megindíthatatik. Az ezutal meghosszabbított határidő eltelte után beérkező bejelentések tehát annak idejében hivatalból vissza fognak utasíttatni, ide nem értetnek azonban azok, melyek az illetékes urbéri törvényszéknek már folyamathoz vagnak, mert ezekre nézve, az idézett 1868-ik augusztus 12-ről kelt szabályrendelet 14 ik §-ában engedélyezett azon jog, hogy a jogerejű ítélet kézbesítésétől számítandó 3 hónap alatt bejelentethessenek, ezutánra is fenntartatik.

Végül félreértések kiküldése tekintetéből határozottan kijelentetük: miszerint ezen meghosszabbítási idő csak a székely hatóságok területére vonatkozik és nem azonos, az innen folyó év február 26 ről 2000 szám alatt csak az erdélyi vármegyék és vidékekre nézve folyó év július 1-én engedélyezett meghosszabbítással — mely visszabívatlanul fenntartatik.

Kolozsvárt, 1870. június hó 18 án.

Magyar kir. földterhermentesítési alapigazgatóság:

A kir. biztos ur 8 nagyméltósága helyett:

Nagy Elek

ministeri tanácsos.

UJDONSÁGOK.

(—) Ő Felsőge a király rendelete szerint mind a hat honvédkertületben lesz egy egy törzserősor őr-nagyi ranggal, és minden honvédszázalójánál egy ezredorvos századosi vagy főhadnagyi ranggal. A kolozsvári honvédkertület törzserősorává Gálfai Endre orvosstudor nevezetett ki.

(—) A király különös kíváncsára a bécsi kereskedelmi ministerium kimutatásokkal kísért térképeket készített az utóbbi időkben a magyar-ország birodalomban történt vasútépítésekéről. A térképeket már át is nyújtották ő Felsőgeének.

(—) A pesti lapok is sokat panaszkodnak a fővárosi rendőrség ügyetlensége és erélytelensége miatt. A mi rendőrségünknek is szüksége lenne a szemesség iskolájába járni, mert a vasút megnyitásával a mi viszonyaink is nagyobb éberséget követelnek, különben nemcsak a zsebmetszők ülnék közöttünk tanyát, hanem a rendőrséget is eltalálják ocamotírozni az orzók gyakorlott kezei. És akkor hová és mivé leszünk?

(—) Az arad-temesvári vasutat augusztus közepén fogják megnyitni, mintán a Gwynn féle szivattyú által sikerült a Mehala tájékan mult tavasszal elárasztott kavicsgödöröket kiszáritani és ismét használatba venni. — Vajjon az Egeresen levő ingoványokat hogy lehetne biztosan kiszáritani, e felet jó lesz angol és nem angol mérnökeinknek gondolkozni a nagy-várad-kolozsvári vasútvonal tartós szilárdsága érdekében.

(—) A Bathynyi-szobor pénzáránoka Sztupa György június 22-iki kimutatása szerint eddig e czélra 11,194 frt gyűlt be. A pénzáránok úr a gyűjtőket a pénzek gyors beszállítására kéri fel.

(—) A pesti o. h. takarékpénztár 3,000 frankot adományozott a konstantinápolyi égettek fölségállítására. A szép példa követőkre vár.

(—) Hugo Victor, a nagy romanticus életveszélyesen beteg s Angliában fekszik egyik jó ismerősénél. Legújabb hírek szerint az orvosok lemondtak életé megtartatásáról. Fiait táviratilag hívták a nagy beteg ágyához. Benne sokat vesztené a francia — de a világirodalom is. Bizonytal nemcsak a francia nép, de III. Napoleon is sajnálni fogja ez engesztelhetlen ellenét, hisz ő is egyik dicsősége a francia népnek, ez pedig a napoleonidák fő Shiboletteje.

(—) Az adósok unicuma! Bizonyos K.... úr a trieszti rendőrigazgatóság útján szólítja fel Zurovski budai szabót, küldje meg számláját, a több év előtt neki készített ruhanemékről; több ízben kerestem — ugymond — a hitelezőt, de még választ nem kaphattam; most utoljára hívom fel, küldje meg számláját, ha nem tenné, oly címet adok ez eljárásnak, hogy meg nem köszöni. Senkinek sem akarok adósa maradni! Bizony az ilyen mulasztás nagy bűn egy hitelezőtől; de azért az ilyen botlás híre többet fog behozni a hűszorú úr mester konyhájára, mint a mennyivel Triesztből kinálják; ez a kinalat különben ma-holnap amerikai humbugnak is megjárja.

(—) A légy mint halálosztó. Egy károlyvári fiatal kereskedő nevének ajakát megcsipte a légy, mire ajaka dagadni kezdett s a nő nevény nap alatt meghalt e daganat miatt. Vajjon hová való légy volt ez? Talán csak nem es... falvi? Ez a faj is csúnyán csip, de halált még senkinek sem okozott.

(—) A pesti fővámbivatalnál július 4 kén 8 órakor reggel 93,712 darab lefoglalt külföldi szivart adnak el, árverés útján kisebb részletekben.

(—) Az erdélyi muzeum régiség és éremtára az ország házába történt átköltöztetése után ismét fel levén állíva, vasárnap július 3-kán meg fog nyitni a t. cz. közönség közlátogatásának, és azon tul a szokott napokon, u. m. vasárnapokon d. e. 10 órától 1 ig, hétfőn d. e. 9 órától 12-ik délután 3-tól 6 ig nyitva lesz. A bejárás azon a folyosón van, a mely az akadémiai templom segrestyéhez vezet. Finály Henrik, a régiség és éremtár őr.

— A kolozsvári kereskedelmi- és iparkamara f. évi július 4 kén (hétfőn) d. u. 4 órakor rendez közgyűlést fog tartani. Tárgyai lesznek a rendes ügyek.

+ Öngyilkosság. Hétfőn este városunkban egy takács-segéd azon okból, mert felesége, kit hön szeretett, elhagyta, szíven lötte magát.

(—) A n.-enyedi ifjusági „öntépkörök” ének-kara a nyári szünetben dalestélyekkel összekötött körútjában, Enyeden jun. 26-kán tartá meg első előadását nagyon változatos és jól begyakorolt darabokkal minden jelen levők teljes meglegedésére. Július 2 kán kelnek útra s dalestélyeket adnak a következő helyeken: M. Igen, Déva, Hátszeg, Szászváros, M.-Ujvár, Lúdas, Dicső Szt-Márton, M.-Vásárhely, Udvarhely, Sepsz Szt György, Iyefalva, Zágón, Kovászna, Al Csernátón- és Kézdi Vasárhelyen; innen visszatérve: K. Fejérvár, Alvincz, Brád, Körösbánya, Arad, Csaba, Keskemet- és Nagy-Körösnön keresztül felmegye Pestre az aug. 18 kán kezdődő orsz. magy. dalártnépelelyre, melyen működni fog, tagja lévén az orsz. magy. daláregyesületnek. Az ünnepelely után visszatérő útjában fölkeresi Debreczent, a Szilágyságot s Banf-Hunyad- és Tordán keresztül jön baza. Reményünk van, hogy mindezen helyeken magyar vendég-szeretettel és érdeműkhöz illő hő pártolásra találunk, annyival is inkább, mert a tiszta jövedelem a 48-ban egészen elpusztult ifjusági könyvtár gyarapítására fordították. Ajánljuk is őket az illető városok és községek lakóinak szives pártfogásába, s egyszersmind — ne fosszák meg magokat egy élvezetes estétől. Nagy Enyed, 1870. jun. 28. S. G.

— A mármaroszigeti hely. hitv. ev. lyceumban 1863-ban jogfenntartással beszűntetett jogi tanfolyamnak visszaállítása elhatározatván, az első évi jogi tanfolyam 1869/70 dik iskolai évben már telttelélebe léptetett. Minután nevezett jogi tanodának fennállatásához a m. kir. közzott. miniszter úr, O. cs. és ap. kir. Felsőgeétől nyert legkögy. felhatalmazás alapján az 1790/1 dik évi 26. t. cz. 5. § a értelmében megkiváncsolt királyi jóváhagyással (assensus regie) hozzájárult. Miért is a mármaros hely. hitv. ev. lyceumnál visszaállított jogi tanfolyam halgatói számára kiállított iskolai bizonyítványok államérvényeseknek lesznek tekintendők.

— A földmívelés-, ipar és kereskedelmi m. kir. miniszter úr a gazdasági szakismereteknek a köznép közt az elemi tanítás útján lehető terjesztése végett elhatározta, hogy a vezetése alatt felsőbb gazdasági tanintézeteken, azok tanárai által a nyári szünet alatt a környékről egybehívandó, vagy jelentkező néptanítók számára 4—5 bétig tartó gazdasági tanfolyamok tartassanak. Ezen tanfolyamok a debreczeni tanintézetben aug. 1-től szeptemberig; a magyar óváron aug. 28 tól szept. 25 ig; a kesztelyi aug. 8 tól szept. 3 áig fognak megtartatni. A behívandó és állami költségen ellátandó néptanítók száma, minden intézetre nézve 24, és így összesen 72 re határozatott.

KÜLFÖLD.

Páris, jun. 22. Az Orleans-hercegek kényvnt adtak be a parlamenthez visszavertők megengedéseért; csupán igazságot kérnek, nem kegyelmet. Alá van írva: Aumale hg., Joinville hg., Chartres hg., párisi gróf. Kiváncsok elköszött javaik visszadását is.

